

Riksdagens protokoll 1996/97:8

Onsdagen den 2 oktober

Kl. 9.00 – 9.23

Protokoll
1996/97:8

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 24 och 26 september.

2 § Ny riksdagsledamot, m.m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamot

Till Valprovsningsnämnden har från Riksskatteverket inkommit bevis om att Marie Engström (v), Karlstad, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 26 september 1996 sedan Björn Samuelson (v) avsagt sig sitt uppdrag som riksdagsledamot och Anne Hölmebakk (v) avsagt sig sitt uppdrag som förste ersättare för riksdagsledamot. Till ersättare för riksdagsledamot har utsetts Roger Höögh (v), Spånga.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat beviset och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen.

Stockholm den 30 september 1996

Lars Tottie/

Annika Sandström

3 § Anmälan om ersättare för statsråd

Förste vice talmannen meddelade att följande ersättare fr.o.m. den 1 oktober kallats att tjänstgöra i stället för riksdagsledamöter som är statsråd:

Åsa Stenberg (s) för Thage G Peterson

Björn Ericson (s) för Ines Uusmann

Christina Axelsson (s) för Pierre Schori

Christer Erlandsson (s) för Björn von Sydow

Förste vice talmannen meddelade vidare att samtidigt hade uppdragen för Åsa Stenberg, Björn Ericson och Christina Axelsson att ersätta Ines Uusmann, Pierre Schori respektive Björn von Sydow upphört.

4 § Meddelande om svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1996/97:9

Till riksdagen

Interpellation nr 1996/97:9 av Per Lager (mp) om kontrollen av ventilationssystemens funktion.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 11 oktober 1996.

Skälet till dröjsmålet är att jag inte kunnat finna en debattdag som passar både interpellanten och mig.

Stockholm den 26 september 1996

Jörgen Andersson

Interpellation 1996/97:2

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:2 av Sten Andersson (m) om hyresgästers självförvaltning.

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 3 oktober 1996.

Skälet till dröjsmålet är att jag under perioden 22 september–30 september befunnit mig på tjänsteresor.

Stockholm den 1 oktober 1996

Thomas Östros

Svar på interpellation

5 § Svar på interpellation 1996/97:4 om Internet

Anf. 1 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Herr talman! Monica Green har frågat mig om regeringen avser att vidta åtgärder för att främja Internets goda sidor.

Att bidra till de goda sidorna är en omfattande uppgift. Det handlar om att människor oavsett ålder, kön och bostadsort skall få kunskap om och tillgång till den nya tekniken.

IT-kommissionen arbetar med att stödja och lyfta fram goda exempel. Den skall främja informationsutbyte mellan människor och visa på möjligheterna till nya affärsverksamheter. Toppledarforum verkar för att det offentliga Sverige skall bli tillgängligt på nätet. SUNET, som är universitetens och högskolornas del av Internet, skall byggas ut så att det omfattar landets bibliotek. Kommunikationsdepartementet har ett anslag som gör det möjligt att stödja projekt på IT-området. Ett sådant projekt är en Internethandbok som framför allt vänder sig till kvinnor.

Internet färgas på gott och ont av dem som är användare. I sin fråga talar Monica Green om Internet som ”pedofilernas största gåva”. Internet

ger oanade möjligheter att sprida och ta emot information och åsikter. Detta kan och har missbrukats. Tendenser till missbruk skall självfallet motverkas. Justitiedepartementet utreder just nu hur tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen skall kunna tillämpas på nya medier. Regeringen kommer att ge Statskontoret i uppdrag att utreda hur man skall kunna säkra spåren till dem som sprider brottsligt material på nätet. Under telekommunikationsministermötet i Bryssel den 27 september i år togs frågan om pedofiler på Internet upp. Mötet enades om en konklusion där man bl.a. avser att ta fram konkreta förslag till åtgärder mot olagligt material på Internet.

Först då fler har tillgång till Internet kommer nätet att spegla samhället som helhet. IT-propositionen, som antogs av riksdagen i juni i år, sätter upp en rad mål för en nationell IT-strategi. Målen är bl.a.

- att värna allas lika möjligheter så att IT kan bli ett medel för ökad kunskap, demokrati och rättvisa,
- att skapa bred tillgång till information för ökad delaktighet och kunskapsutveckling.

Det är genom att uppfylla dessa mål som regeringen verkligen kan bidra till att utveckla de goda sidorna av Internet.

Anf. 2 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag skall be att få tacka för det utmärkta svar som IT- och kommunikationsministern har lämnat. Jag tycker att det är mycket bra att Ines Uusmann tar de här frågorna på allvar, samtidigt som vi vet att det brinner i knutarna och att man måste göra någonting relativt snabbt. Man måste sätta upp handlingsplaner för det man har avsikt att göra.

Bakgrunden till att jag ställde interpellationen är att jag tycker att Internet är en väldig möjlighet, en god förutsättning för oss att få ett bra informationssamhälle i framtiden. Vi får bra kommunikationer. Vi kan få en kreativ och prestigelös miljö att jobba i. Vi får information och kan söka kontakter runt hela världen, ett globalt nätverk som ökar möjligheterna för oss att få ett bättre liv.

Men det finns avigsidor, och det är bra att man vågar se dem. Det är inte förrän man vågar erkänna att det finns problem med den nya möjligheten som man kan ta itu med dem. Om man blundar och säger att allting bara är bra och positivt kan man inte ta itu med problemen.

Jag har sett ett utbrett missbruk, och det tar mycket stor plats på Internet. Det avskräcker t.o.m. människor att över huvud taget vilja söka andra ställen på Internet. Man blir avskräckt när man kommer in i den miljön.

Det finns många länder som nu prövar olika sätt att gå till väga för att förhindra denna utbreddhet av pornografi som säljs, bombrecept som sprids, tips om hur man begår självmord och sådana saker som våra barn med enkla knapptryckningar kan hitta på Internet.

Jag har tittat på några exempel runt om i världen. USA prövar ett sätt. Man kommersialiserar detta. Föräldrarna kan köpa sig hinder och på det sättet bromsa vissa sidor. Man kan alltså på kommersens väg hindra detta. Andra länder gör tvärtom och tar helt enkelt bort de sidorna, vilket jag egentligen tror är en omöjlighet, eftersom det hela tiden går att fylla på från andra håll. Men det är bra att man testat olika möjligheter.

Prot. 1996/97:8

2 oktober

svar på interpellation

Vad gör vi i Sverige? Jag tycker att det är bra att Ines Uusmann nu tittar närmare på problemen, att vi kan komma vidare med dem och att fler får upp ögonen för att de finns. Ju fler vi är som kommer in på Internet, desto fler är vi som kan få fram en bra sida av Internet. Vi kan få en etisk diskussion även på Internet. Ju fler vi är som använder Internet, desto viktigare är det faktiskt att vi börjar tala om för dem som vi inte tycker skall vara där att de kan försvinna någon annanstans.

Det jag mot denna bakgrund skulle vilja ta upp med Ines Uusmann är att det vore bra om man kunde hitta etiska regler som dels tar hänsyn till den personliga integriteten, dels hindrar att pedofilbilder sprids över världen så att vi skall behöva vara oroliga för våra barn. Det vore bra om det gick att hitta den lösningen. Jag tror att man i så fall måste sätta upp en handlingsplan för att komma vidare, eftersom problemen kommer att hopa sig mer och mer. Fler och fler kommer att få utredningsuppdrag. En utredning tittar på ett visst problem; sedan hittar man nya problem och då får andra titta på dem.

Jag skulle vilja att vi sätter upp tidsplaner för när saker skall vara klara. Det måste också till teknikoberoende förslag, som inte är beroende av hur den nya tekniken blir och hur snabbt vi sedan kan ta till oss information.

Vad jag eftersträvar är alltså dels en handlingsplan, dels ett teknikoberoende sätt att få etiska regler på Internet.

Anf. 3 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att skilja på det som av vissa kan betraktas som oanständigt eller oetiskt och det som faktiskt är olagligt när vi diskuterar problemen på näten. Som jag sade i mitt första svar är det väldigt positivt att det finns så många användare och att man på det sättet får i gång vad vi kan kalla för en självsanering eller en etisk plattform. Den diskussionen är det ena spåret som jag tror att det är viktigt att följa; jag delar helt Monica Greens uppfattning om det.

Det andra handlar om det som är uppenbart olagligt. Barnpornografi är nu aktuellt och diskuteras mycket. Det är ett avskyvärt brott som väcker starka känslor. Men vi måste behålla perspektivet och minnas att detta faktiskt är olagligt oavsett vilket medium man använder. Man måste också komma ihåg att brottsligheten på Internet i sig inte är så omfattande att det finns skäl att tumma på den grundlagsfästa yttrande- och tryckfriheten. Tvärtom är det viktigt att det här nya mediet också omfattas av grundlagsskyddet.

Det här är inte alldeles enkelt, och jag förstår att det kan tyckas som om vi måste ha en snabb handlingsplan osv. Men i det beslut som riksdagen fattade i juni i år, där just detta med att juridiken har svårt att hänga med den nya tekniken togs upp, ingår det s.k. rättsobservatoriet. Riksdagen har sagt att vi inom tre år skall ha den här planen. Då skall lagstiftningen så gott det går vara anpassad till de nya medierna. Detta rättsobservatorium ligger i IT-kommissionen. Vi arbetar mycket systematiskt med de här frågorna där, men även i Justitiedepartementet. Man kan kalla det för en handlingsplan men också för ett systematiskt arbete – jag tror det är ungefär samma sak.

Jag skulle själv gärna se att det gick ännu fortare att arbeta och komma fram till ett system som vi tycker är hållbart. Å andra sidan vet vi

att eftersom tekniken går väldigt fort kommer vi säkert alltid att leva i ett slags utredningssituation, där vi ibland ligger efter och ibland är i kapp.

På kort sikt skall vi i Sverige själva ansvara för hur vi skall lösa frågan om brott som sker med hjälp av Internet på hemmaplan. Men på längre sikt klarar vi inte av detta själva. Det räcker inte med nationell lagstiftning. Då handlar det till en del om att använda EU som plattform men också om den riktigt globala plattformen, dvs. att det här skall omfatta hela världen.

Precis de här sakerna diskuterades på teleministerrådsmötet i förra veckan. Jag återkommer till det senare.

Anf. 4 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Det är jättebra att Ines Uusmann inser det här. De som tror att informationssamhället blir gott av sig självt och att marknaden kommer att fixa detta själv kommer en dag att vakna upp och bli mycket besvikna. Här behövs en tydlig politisk roll och ett tydligt budskap från oss som jobbar politiskt om vilken framtidsbild vi vill se när det gäller både informationssamhället och det vi nu diskuterar, nämligen Internet.

Jag tror också att vi måste jobba globalt med dessa frågor. När man har det här globala nätverket, som kan fyllas på från vilken del av världen som helst i vilken sekund som helst, kan man inte jobba enbart i ett enda land. Alla länder måste jobba hårt för att få bra lagstiftningsregler, och alla måste dra sitt strå till stacken. Sedan måste man gå vidare, både inom EU och med det globala. Det är mycket bra att kommunikationsministern tänker gå den vägen.

Sedan är inte jag ute efter att säga att vi måste ha en snabb handlingsplan. Det viktigaste är att vi faktiskt får en handlingsplan där vi själva kan kontrollera vad som har hänt fram till nu, vad vi kan förändra och göra bättre till nästa gång eller tills vi har en kontrollstation igen.

Jag vill att vi funderar på hur hela svenska folket kan ta del i att förbättra villkoren för Internet. Som Ines Uusmann säger: Hur kan vi få bort både det olagliga och det oetiska? Vi måste ha en diskussion även om det oetiska, som sprids som en löpeld på Internet. Jag tänker bl.a. på de bombrecept som barn har hittat på Internet. Här har vi naturligtvis ett stort ansvar som föräldrar, men det handlar inte bara om ett föräldraansvar. Det är ganska jobbigt som förälder att över huvud taget kunna hänga med i den snabba utvecklingen, och därför måste samhället ta ett ansvar även där.

Det jag eftersträvar är alltså en handlingsplan där vi kan kontrollera vad som har hänt och vad vi kan gå vidare med, där vi har noggrann kontroll och personlig integritet och där vi blir oberoende av hur snabbt det kommer fram ny teknik.

Sedan tycker jag att det är fantastiskt med Internet och vårt nya IT-samhälle. Vi har oanade möjligheter att få information från hela världen, skapa nya kontakter och möta människor från hela världen som vi aldrig tidigare har kunnat diskutera med. Det är en fantastisk utveckling, och vi går mot ett mycket gott samhälle om vi klarar att sätta upp de regler som jag eftersträvar.

Prot. 1996/97:8

2 oktober

svar på interpellation

Anf. 5 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s):

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att jag delar Monica Greens uppfattning att det är viktigt att politiken har en tydlig roll i den här diskussionen. Det här är ingenting som marknaden kan ordna till på egen hand. Därför är också den här debatten väldigt bra.

Jag vill också återkomma till vad vi gör och alla dessa utredningar som vi tillsätter. Det kan ibland kanske anses litet handlingsförlamande att vi bara utreder och utreder. Trots det har vi nu gett Statskontoret i uppdrag att titta närmare på den svenska delen av Internet, ett område där jag tror det är viktigt att få reda på vad man behöver göra mer exakt. Det handlar där om att vi tror att nätverksoperatörerna kan säkerställa att datorer med brottsligt material spåras och tas bort från nätet. Om vi kan åstadkomma detta på frivillig väg är det väldigt bra. Det kan dock bli nödvändigt med lagstiftning, men det får i så fall framtiden utvisa. Men självfallet är det viktigt att först försöka åstadkomma detta på frivillig väg.

I England har man någonting som heter The Safety Net Foundation.

Det är en privat organisation som har startats på initiativ av bl.a. den engelska internetleverantörsföreningen. Safety Net är en del i att man självsanerar Internet i England. Det kommer vi naturligtvis att följa med stort intresse.

Ett annat arbete är på gång i Holland.

Det pågår alltså mycket runt omkring i Europa. Vi skall inte var och en uppfinna hjulet igen, utan vi skall lära av varandra. Därför känns den diskussion som vi nu har börjat föra i EU, där ministerrådet fattade beslut om att tillsätta en arbetsgrupp, också värdefull för att hitta gemensamma handlingslinjer. Det gäller som sagt också att främja de positiva delarna av den här tekniken.

Anf. 6 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag tycker att den här diskussionen har varit bra. Det är bra att vi här har kunnat belysa både problemen och möjligheterna när det gäller hur vi skall främja det goda IT-samhället och de goda sidorna av Internet. Jag känner mig nöjd med att Ines Uusmann nu går vidare och tittar närmare på vad som finns i andra länder och på vad vi kan ta till oss från de delar av världen som vi kan kopiera.

Jag ser fram mot en fortsatt debatt i de här frågorna och hoppas att vi politiskt, i massmedierna och på andra sätt kan främja de goda sidorna och framhålla att vi ser med avsky på det material som bl.a. IT-pedofilerna sprider. Jag tror att det finns stora möjligheter att de goda sidorna av Internet vinner och kommer att ta upp den stora delen av Internet, ja, hela Internet.

6 § Anmälan om interpellationer

Prot. 1996/97:8
2 oktober

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 27 september

1996/97:11 av *Eva Zetterberg* (v) till utrikesministern
Situationen i Burundi

den 30 september

1996/97:12 av *Juan Fonseca* (s) till utrikesministern
Internationell konferens om Colombia

den 1 oktober

1996/97:13 av *Inger René* (m) till statsrådet Thomas Östros
Fastighetstaxeringen

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 oktober.

7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 30 september

1996/97:20 av *Michael Hagberg* (s) till justitieministern
Nedläggning av kriminalvårdsanstalter

den 1 oktober

1996/97:21 av *Lena Sandlin* (s) till justitieministern
Informationsverksamhet kring ekobrott

1996/97:22 av *Lennart Brunander* (c) till jordbruksministern
Salmonella i importerat kött

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 oktober.

8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att följande skriftliga svar på frågor inkommit

den 1 oktober

1996/97:4 av *Ewa Larsson* (mp) till kommunikationsministern
Betalstationer i Stockholm

1996/97:13 av *My Persson* (m) till försvarsministern
Helikopterförbandsorganisationen

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 8 oktober.

9 § Kammaren åtskildes kl. 9.23.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Ny riksdagsledamot, m.m.	1
3 § Anmälan om ersättare för statsråd	1
4 § Meddelande om svar på interpellationer	2
5 § Svar på interpellation 1996/97:4 om Internet	2
Anf. 1 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	2
Anf. 2 MONICA GREEN (s)	3
Anf. 3 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	4
Anf. 4 MONICA GREEN (s)	5
Anf. 5 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	6
Anf. 6 MONICA GREEN (s)	6
6 § Anmälan om interpellationer	7
7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	7
8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	8
9 § Kammaren åtskildes kl. 9.23.....	8

